

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 21.11.2006
KOM(2006) 635 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI

SPRAWOZDANIE ROCZNE DOTYCZĄCE FUNDUSZU SPÓJNOŚCI (2005)

{SEC(2006)1366}

SPIS TREŚCI

1.	Wykonanie budżetu.....	3
2.	Otoczenie i warunki gospodarcze	6
3.	Koordinacja z polityką transportu i ochrony środowiska.....	8
3.1.	Transport	8
3.2.	Środowisko.....	9
4.	Kontrole	9
5.	Nieprawidłowości i zawieszenie pomocy	10
6.	Ocena	11
7.	Informowanie i rozpowszechnianie informacji.....	12

SPRAWOZDANIE ROCZNE DOTYCZĄCE FUNDUSZU SPÓJNOŚCI (2005)

Niniejsze sprawozdanie przedstawia się zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1164/1994 ustanawiającego Fundusz Spójności. Obejmuje ono działania w ramach Funduszu Spójności w roku 2005.

1. WYKONANIE BUDŻETU

Środki Funduszu Spójności przeznaczone na zobowiązania w 2005 r. wynosiły 5 131 932 989 EUR (w cenach bieżących) dla 13 państw członkowskich będących jego beneficjentami. Kwota ta obejmuje kredyty na pomoc techniczną (8 100 000 EUR). Należy zauważyć, że Funduszem Spójności objętych jest 13 państw członkowskich, natomiast Irlandia, w wyniku wzrostu gospodarczego, od dnia 1 stycznia 2004 r. nie kwalifikuje się już do działań Funduszu Spójności

Środki na zobowiązania zostały praktycznie całkowicie wykorzystane (99,99 %); żadne środki nie zostały przeniesione na 2006 r.

Tabela 1. Realizacja zobowiązań w 2005 r. (w EUR)

Środki na zobowiązania	Początkowe	Przesunięcia	Ostateczne zasoby	Wynik	Anulowane	Przeniesiono na 2006 r.
Budżet 2005	5 131 932 989	0	5 131 932 989	5 131 394 095	0	0
Środki przeniesione z 2004 r.	2 084 326	0	2 084 326	2 084 326	0	0
Środki ponownie udostępnione	0	0	0	0	0	0
Zwroty	0	0	0	0	0	0
Ogółem	5 134 017 315	0	5 134 017 315	5 133 478 421	0	0

Tabela 2. Realizacja płatności w 2005 r. (w EUR)

Środki na płatności	Początkowe	Przesunięcia	Ostateczne zasoby	Wynik	Anulowane	Przeniesiono na 2006 r.
Budżet 2005	3 005 500 000	- 905 667 578	2 099 832 422	2 095 501 859	4 330 562	0
Środki przeniesione z 2004 r.	133 138 854	0	133 138 854	133 138 854	0	0
Środki ponownie udostępnione	7 413 307	0	7 413 307	7 352 531	0	60 775
Zwroty	0	0	0	0	0	0
Ogółem	3 146 052 161	- 905 667 578	2 240 384 583	2 235 993 244	4 330 562	60 775

Ze względu na stosunkowo niskie tempo realizacji płatności w pierwszych dziewięciu miesiącach roku, z Funduszu Spójności przesunięto do EFRR łączną kwotę środków na płatności wynoszącą 905,6 mln EUR w ramach ogólnej procedury przesunięć obejmującej inne fundusze strukturalne. Uwzględnienie tego przeniesienia oznacza zrealizowanie w 2005 r. 99,8 % środków na płatności.

Realizacja budżetu w zakresie środków w 2005 r. wg państw członkowskich

Tabela 3. Środki na zobowiązania w 2005 r. (w EUR)

Państwo członkowskie	Środowisko		Transport		Pomoc techniczna	Razem	
	Kwota	% Środ.	Kwota	% Trans p.	Kwota	Kwota	% p.cz. w całości
España	852 915 773	47,2	955 633 794	52,8	-	1 808 549 567	35,2
Ellada	108 808 087	25,3	321 689 418	74,7	-	430 497 505	8,5
Portugal	289 926 872	59,2	199 774 911	40,8	-	489 701 783	9,5
Kypros	13 122 653	86,9	1 976 824	13,1	-	15 099 477	0,3
Ceska Republika	125 984 675	49,1	130 826 766	50,9	-	256 811 441	5,0
Eesti	33 779 915	38,5	53 970 504	61,5	-	87 750 419	1,8
Magyarország	157 491 180	50,7	153 050 527	49,3	-	310 541 707	6,0
Latvija	78 180 693	50,6	76 219 129	49,4	-	154 399 822	3,0
Lietuva	117 185 363	68,3	54 376 851	31,7	-	171 562 214	3,3
Malta	0	0	5 347 620	100	-	5 347 620	0,1
Polska	673 535 292	57,8	491 996 252	42,2	-	1 165 531 544	22,7
Slovensko	79 538 582	51,0	76 448 510	49,0	-	155 987 092	3,0
Slovenija	47 140 815	90,9	4 694 914	9,1	-	51 835 729	1,0
Pomoc techniczna	0	0	0	0	29 862 501	29 862 501	0,6
Ogółem	2 577 609 900	50,2	2 526 006 020	49,8	29 862 501	5 133 478 421	100 %

Tabela 4. Środki na płatności w 2005 r. (w EUR)

Dane dla nowych państw członkowskich dotyczą wyłącznie płatności w projektach przyjętych w ramach Funduszu Spójności od 1 maja 2004 r. (nie bierze się pod uwagę pomocy przedakcesyjnej w ramach projektów ISPA). Tabela 5. poniżej dotyczy płatności wykonanych w 2005 r. w odniesieniu do projektów ISPA przyjętych przed przystąpieniem w 2004 r.

Państwo członkowskie	Środowisko		Transport		Pomoc techniczna	Ogółem	
	Kwota	% Środ.	Kwota	% Transp.		Kwota	%
España	654 401 989	47,2	732 303 612	52,8	-	1 386 705 601	62,0
Ellada	156 508 198	49,9	157 306 438	50,1	-	313 814 636	14,0
Ireland	12 004 179	73,2	4 391 663	26,8	-	16 395 842	0,7
Portugal	124 050 708	45,1	150 776 339	54,9	-	274 827 047	12,3
Kypros	0	0	5 058 456	100	-	5 058 456	0,3
Ceska Republika	0	0	15 326 716	100	-	15 326 716	0,7
Eesti	2 543 159	66,8	1 264 006	33,2	-	3 807 166	0,2
Magyarország	3 190 375	4,0	74 988 467	96,0	-	78 178 843	3,5
Latvija	0	0	20 441 701	100	-	20 441 701	0,9
Lietuva	0	0	48 866 247	100	-	48 866 247	2,2
Malta	0	0	0	0	-	0	0
Polska	0	0	17 411 326	100	-	17 411 326	0,8
Slovensko	2 664 822	61,3	40 784 213	38,7	-	43 449 035	1,9
Slovenija	0	0	8 542 556	100	-	8 542 556	0,4
Pomoc techniczna	0	0	0	0	3 168 067	3 168 067	0,1
Ogółem	955 363 431	42,8	1 277 461 745	57,2	3 168 067	2 235 993 244	100 %

W czwartym roku z rzędu wystąpiła tendencja przeznaczania płatności na wsparcie projektów w sektorze transportu, choć rozkład pomiędzy dziedzinami transportu i środowiska znacznie się różni w poszczególnych państwach członkowskich.

Tabela 5. Nowe państwa członkowskie – Płatności w 2005 r. związane z poprzednimi projektami ISPA (z wyłączeniem pomocy technicznej)

Państwo członkowskie	Środowisko		Transport		Ogółem	
	Kwota	% Środ.	Kwota	% Transport	Kwota	%
Ceska Republika	37 842 669,97	64,2%	21 083 316,98	35,8%	58 925 986,95	11,4%
Eesti	16 146 155,41	56,6%	12 363 826,57	43,4%	28 509 981,98	5,5%
Magyarország	28 224 506,00	39,8%	42 706 981,30	60,2%	70 931 487,30	13,7%
Latvija	24 905 962,19	41,6%	34 943 875,20	58,4%	59 849 837,39	11,5%
Lietuva	12 859 292,90	38,6%	20 464 144,41	61,4%	33 323 437,31	6,4%

Polska	85 207 452,51	40,3%	26 464 614,43	59,7%	211 672 066,94	40,8%
Slovensko	20 033 296,36	43,4%	26 147 266,92	56,6%	46 180 563,28	8,9%
Slovenija	1 009 431,70	11,0%	8 137 626,12	89,0%	9 147 057,82	1,8%
Ogółem	226 228 767,04	41,9%	292 311 651,93	58,1%	518 540 418,97	100,0%

Tabela 6. Rozliczenie w 2005 r zobowiązań za okres 1993-99 r. (w EUR)

Państwo członkowskie	Początkowa kwota do rozliczenia	Umorzenia	Płatności	Końcowa kwota do rozliczenia
España	305 739 244	30 456 151	70 983 944	204 299 149
Ellada	171 283 818	59 732 167	29 386 156	82 165 494
Ireland	33 705 504		4 067 959	29 637 545
Portugal	31 638 853		2 124 257	29 514 596
Ogółem	542 367 419	90 188 318	106 562 316	345 616 784

NB: Początkowe kwoty do rozliczenia w 2005 r. nie odpowiadają kwotom końcowym przedstawionym w sprawozdaniu rocznym za 2004 r. z powodu nieścisłości w tabeli dotyczącej 2004 r.

Zobowiązania w ramach Funduszu Spójności są realizowane ze zróżnicowanych środków. Innymi słowy, płatności odbywają się zgodnie z początkowym przyporządkowaniem środków na zobowiązania. Jeśli wszystkie projekty realizowane są zgodnie z decyzjami, kwota do rozliczenia istnieje „automatycznie” wskutek luki czasowej pomiędzy datą decyzji a datą płatności salda (zwykle od 4 do 5 lat).

Dla uniknięcia nadmiernego opóźnienia płatności w stosunku do przyporządkowania zobowiązań kontynuowano szczególne wysiłki w celu rozliczenia niewykorzystanych środków na działania rozpoczęte w 2000 r. Około 36,2 % kwoty niewykorzystanych środków z początku roku zostało wypłaconych lub umorzonych w ciągu 2005 r. Przed końcem 2005 r. wartość niewykorzystanych środków spadła do zaledwie 6,7 % rocznego budżetu Funduszu Spójności (w porównaniu z ponad 50 % pod koniec 2002 r. i 39 % pod koniec 2003 r.). Starania mające na celu obniżenie kwoty niewykorzystanych środków będą nadal trwały w 2006 r. w ramach współpracy z władzami krajowymi odpowiedzialnymi za realizację projektów i związane z nimi wnioski o płatności.

Szczegóły na temat projektów przyjętych w 2005 r. dla poszczególnych państw członkowskich zostały przedstawione w Załączniku do niniejszego sprawozdania.

2. OTOCZENIE I WARUNKI GOSPODARCZE

Rozporządzenie Rady ustanawiające Fundusz Spójności¹ określa warunki makroekonomiczne wykorzystywania środków z Funduszu. Stwierdza ono, że „Żadne nowe projekty, a w przypadku ważnych projektów, żadne nowe etapy projektu nie są

¹ Na podstawie art. 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 1164/94 w brzmieniu wersji skodyfikowanej przedstawionej przez Komisję.

finansowane przez Fundusz w państwie członkowskim w przypadku, gdy Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na zalecenie Komisji, stwierdzi, że brane pod uwagę państwo członkowskie [...] nie wykonało programu [stabilności lub konwergencji] [...] w sposób pozwalający na uniknięcie nadmiernego deficytu publicznego”. Odzwierciedla to rolę Funduszu Spójności jako instrumentu wsparcia budżetowego na poziomie krajowym, pomagającego państwom członkowskim w utrzymaniu dyscypliny makroekonomicznej.

W 2005 r. Rada nie podjęła decyzji o zawieszeniu finansowania z Funduszu w odniesieniu do żadnego z krajów otrzymujących pomoc. W przypadku sześciu spośród państw członkowskich objętych ostatnim rozszerzeniem – Republiki Czeskiej, Cypru, Malty, Węgier, Polski i Słowacji – stwierdzono w 2004 r. nadmierny deficyt. Z wyjątkiem Węgier nie uznano konieczności dalszych działań w wyniku sytuacji budżetowej w 2005 r., po tym, jak Komisja stwierdziła w grudniu 2004 r., że wszystkie wymienione państwa członkowskie podjęły skuteczne działania w odpowiedzi na zalecenia Rady. Cypr był w stanie skorygować nadmierny deficyt do 2005 r., natomiast programy konwergencji pozostałych krajów (z wyjątkiem Polski) są zgodne z zaleceniami Rady; docelowe terminy skorygowania nadmiernego deficytu to odpowiednio dla Malty 2006 r., dla Słowacji 2007 r. i dla Republiki Czeskiej 2008 r. Zaktualizowany w 2005 r. polski program konwergencji proponuje obniżenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu poniżej 3 % do 2009 r., wbrew zaleceniom Rady z lipca 2004 r., przewidującym termin 2007 r. W opinii Rady nie stanowi to skutecznej korekty nadmiernego deficytu do 2007 r.; Komisja zamierza zalecić dalsze kroki w ramach procedury nadmiernego deficytu, zgodnie z wymogami Paktu na rzecz Stabilności i Wzrostu.

W 2005 r. trzy z państw objętych Funduszem Spójności (Grecja, Węgry i Portugalia) zostały włączone do dodatkowych działań w ramach procedury nadmiernego deficytu.

W odniesieniu do Portugalii procedura nadmiernego deficytu została uruchomiona powtórnie po uchyleniu w 2004 r. poprzedniej procedury rozpoczętej w 2002 r. Po osiągnięciu w 2004 r. wyniku deficytu w wysokości 2,9 % Komisja powtórnie wszczęła procedurę nadmiernego deficytu w odpowiedzi na przewidywany na 2005 r. deficyt w wysokości 6,2 %, oraz zaleciła skorygowanie sytuacji najpóźniej do końca 2008 r. Rada w swojej opinii na temat zaktualizowanego w 2005 r. portugalskiego programu stabilności odnotowała, że w programie uwzględniono korektę nadmiernego deficytu do 2008 r.

W styczniu 2005 r. Rada uznała, że Grecja i Węgry nie podjęły skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenia Rady z lipca 2004 r. Jednak w przypadku Grecji Komisja stwierdziła w 2005 r., że podejmowane były skuteczne działania zmierzające do ograniczenia deficytu budżetowego do poziomu poniżej 3 % w odpowiedzi na wezwanie Rady z lutego 2005 r. W wezwaniu Rady przedłużono termin korekty nadmiernego deficytu do 2006 r., co znalazło odzwierciedlenie w terminie naprawy sytuacji, określonym w zaktualizowanym w 2005 r. greckim programie stabilności.

W odniesieniu do Węgier Rada wydała w marcu 2005 r. nowe zalecenia, wzywające ten kraj do wprowadzenia dodatkowych środków budżetowych do lipca 2005 r. oraz do skorygowania nadmiernego deficytu do 2008 r. W lipcu 2005 r. Komisja wydała komunikat do Rady, stwierdzający, że władze węgierskie podjęły skuteczne działania

w odniesieniu do deficytu budżetowego w 2005 r., ale mogą być konieczne dalsze działania, a także potrzebne są istotne i decydujące dostosowania w celu osiągnięcia docelowego poziomu deficytu w 2006 r. W październiku 2005 r. Komisja poddała ponownej ocenie sytuację budżetową Węgier i zaleciła Radzie, aby w 2005 powtórnie uznała, iż Węgry nie podjęły skutecznych działań w celu skorygowania deficytu. W ramach tej ponownej oceny stwierdzono, że pomiędzy celami budżetowymi na 2005 i 2006 rok a stopniem ich realizacji wystąpi poważna rozbieżność, przez co dotrzymanie terminu korekty nadmiernego deficytu, który to termin ustalono wcześniej na 2008 rok, staje się wątpliwe. Na podstawie tej sytuacji w listopadzie 2005 r. Rada wydała drugą decyzję na podstawie art. 104 ust. 8 w odniesieniu do Węgier. Zaktualizowany w 2005 r. węgierski program konwergencji został przedstawiony w grudniu 2005 r. i obejmuje plan obniżenia nadmiernego deficytu do 2008 r. Rada w swojej opinii uznała, że jest to obciążone znacznym ryzykiem, ponieważ ograniczenie wydatków nie opiera się na jasno zdefiniowanych i ujętych ilościowo środkach. Dlatego też Rada wezwała Węgry do przedstawienia do dnia 1 września 2006 r. skorygowanej aktualizacji swojego programu konwergencji. Przepisy dotyczące warunków będą stosowane nadal po 2007 r.: proponowane nowe rozporządzenie dotyczące Funduszu Spójności w odniesieniu do następnego okresu programowania² zawiera dalsze wyjaśnienia dotyczące stosowania klauzuli warunkowej. W szczególności Rada może zdecydować o zawieszeniu całości bądź części pomocy finansowej z Funduszu dla danego państwa członkowskiego z mocą od dnia 1 stycznia roku następującego po przyjęciu decyzji. Zawieszenie będzie dotyczyć nowych zobowiązań.

3. KOORDYNACJA Z POLITYKĄ TRANSPORTU I OCHRONY ŚRODOWISKA

3.1. Transport

W 2005 r. zobowiązania w ramach Funduszu Spójności w zakresie sektora transportu stanowiły minimalnie mniej niż połowę (49,8 %) łącznych zobowiązań. W celu poprawy równowagi pomiędzy poszczególnymi rodzajami transportu Komisja ponownie zwróciła się do państw członkowskich o przyznanie priorytetu projektom związanym z transportem kolejowym. Projekty przyjęte w 2005 r. przez poszczególne państwa członkowskie zostały przedstawione w Załączniku do niniejszego sprawozdania.

W sektorze transportu wsparcie Wspólnoty udzielane jest w skoordynowany sposób za pośrednictwem szeregu instrumentów: Funduszu Spójności, ISPA, EFRR, programów sieci transeuropejskich, kredytów z EBI. Wsparcie finansowe z wykorzystaniem tych instrumentów jest zasadniczo ukierunkowane na transeuropejskie sieci transportowe (TEN-T).

Wytyczne Wspólnoty dotyczące rozwoju TEN-T zostały określone w decyzji nr 1692/96/WE, zmienionej decyzją nr 884/2004/WE. W decyzji określono 30 ogólnoeuropejskich projektów priorytetowych, z których 14 to zmodyfikowane

---

² Artykuł 4 wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego Fundusz Spójności, COM(2004) 494 wersja ostateczna, 2004/0166(CNS).

projekty Essen.. W decyzji wzywa się państwa członkowskie do przyznania tym projektom statusu projektów priorytetowych.

Zgodnie z art. 3 rozporządzenia (WE) nr 1164/94, zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 1264/1999, Fundusz może udzielać pomocy w odniesieniu do projektów w zakresie infrastruktury transportowej stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, finansowanych przez państwa członkowskie, które są objęte wytycznymi dotyczącymi TEN-T.

3.2. Środowisko

W 2005 r. zobowiązania w ramach Funduszu Spójności w zakresie sektora środowiska stanowiły niewiele ponad połowę (50,2 %) łącznych zobowiązań. W ogólnym ujęciu projekty wspierane z Funduszu przyczyniały się do realizacji globalnych celów polityki ochrony środowiska w zakresie zrównoważonego rozwoju, w szczególności do realizacji priorytetowych obszarów szóstego programu działań, głównie w zakresie zarządzania zasobami naturalnymi, gospodarki odpadami, a także w odniesieniu do inwestycji zmierzających do ograniczenia skutków w postaci zmian klimatycznych. Projekty przyjęte w 2005 r. przez poszczególne państwa członkowskie zostały przedstawione w Załączniku do niniejszego sprawozdania.

W 2005 r. Fundusz Spójności nadal przyczyniał się do wdrażania prawodawstwa w dziedzinie ochrony środowiska, nie tylko przez bezpośrednie finansowanie infrastruktury, ale również przez środki zachęcające do stosowania dyrektyw. Dotyczy to interwencji w obszarach tematycznych o wymiarze terytorialnym, takich jak ochrona przyrody, gospodarka odpadami stałymi i ściekami oraz ocena oddziaływania na środowisko.

Nowe państwa członkowskie traktują gospodarkę wodną oraz gospodarkę odpadami jako ważne priorytety w wydatkach. Potrzeby inwestycyjne i infrastrukturalne są nadal wysokie w większości przypadków ze względu na konieczność spełnienia warunków podstawowych dyrektyw m.in. w dziedzinach gospodarki odpadami stałymi i gospodarki wodnej (zwłaszcza oczyszczania ścieków komunalnych), ale również w zakresie jakości powietrza i działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia przemysłowego. Wsparcie w zakresie infrastruktury ochrony środowiska w ramach Funduszu Spójności jest więc ważnym aspektem w przypadku nowych państw członkowskich.

4. KONTROLE

Prace w ramach audytu, prowadzone w czterech państwach członkowskich UE (Grecja, Irlandia, Portugalia i Hiszpania) w 2005 r., nadal koncentrowały się na dalszym regulowaniu nierozwiązanych kwestii w zakresie skutecznego działania systemów zarządzania i kontroli w trzech państwach członkowskich. Plany działania uzgodnione z państwami członkowskimi (Grecją, Portugalią i Hiszpanią na szczeblu centralnym) były nadal monitorowane, aby możliwe było dokonanie koniecznych dostosowań.

Zakres audytu obejmował zarówno testy zgodności w odniesieniu do systemów jako całości, jak i merytoryczne sprawdzanie wydatków na projekty, przy zwróceniu szczególnej uwagi na skuteczne prowadzenie kontroli weryfikacyjnych na poziomie zarządzania, zgodność z wymogami dotyczącymi zamówień publicznych i kwalifikowanych wydatków oraz działania zachęcające do upewniania się o legalności i prawidłowości wniosków o dokonanie płatności. Ponadto w 2005 r. rozpoczęto osobne dochodzenie w ramach audytu w odniesieniu do projektów formalnie zakończonych w celu sprawdzenia prac kontrolnych wykonanych przez organy likwidacyjne przed wydaniem opinii z audytu. Jedną misję przeprowadzono w Hiszpanii i w Portugalii w sektorze transportu.

W 2005 r. przeprowadzono szczegółowy audyt dwudziestu projektów w ramach Funduszu Spójności, w znacznej większości prowadzonych w Hiszpanii i Portugalii, natomiast działania w ramach audytu w Grecji koncentrowały się na testach zgodności.

Na poziomie systemów wykryte wady dotyczyły niewystarczających kontroli *ex ante* (weryfikacje zarządzania lub operacyjne) oraz niezadawalającego wypełnienia przepisów art. 9 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1386/2002, dotyczących kontroli wrywkowych. Na poziomie projektów główne zaobserwowane braki występowały w procedurach udzielania zamówień publicznych. Stwierdzone nieprawidłowości podlegają procedurom kontrydiktoryjności z udziałem odpowiednich państw członkowskich oraz działaniom służącym ustaleniu, czy i w jakim stopniu konieczne będzie zastosowanie ewentualnych korekt finansowych.

W odniesieniu do systemów stworzonych przez dziesięć nowych państw członkowskich w celu wypełnienia wymogów rozporządzenia Komisji (WE) nr 1386/2002, w okresie od stycznia do marca 2005 r. przeprowadzono przeglądy umożliwiające Komisji uzyskanie pewności co do budowy systemów. W 2005 r. rozpoczęto audyty systemów w celu sprawdzenia, czy istniejące systemy odpowiadają opisowi i działają skutecznie. Ponadto w 2005 r. wszczęto osobne dochodzenie w celu sprawdzenia prawidłowego stosowania procedur zamówień publicznych na podstawie próbek zamówień udzielonych po przystąpieniu.

5. NIEPRAWIDŁOŚCI I ZAWIESZENIE POMOCY

W 2005 r. Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) wszczął pięć spraw w odniesieniu do otrzymanych informacji dotyczących Funduszu Spójności. Dwie z tych spraw doprowadziły do zewnętrznych dochodzeń, a jedna została już zamknięta jako niemająca statusu sprawy („non case”). Dwie pozostałe sprawy zostały przeniesione na 2006 r. i oczekują na ocenę. Nie przeprowadzono żadnych misji kontrolnych w związku z rozporządzeniem (WE) nr 2185/96³.

Zgodnie z art. 3 rozporządzenia (WE) nr 1831/94⁴ dotyczącego nieprawidłowości i zwrotu nienależnie wypłaconych kwot w ramach finansowania z Funduszu Spójności oraz organizacji systemu informacyjnego w tej dziedzinie, osiem państw członkowskich – beneficjentów Funduszu zgłosiło 204 przypadki nieprawidłowości

---

³ Dz.U. L 292 z 15.11.1996, str. 2.

⁴ Dz.U. L 191 z 29.7.1994, str. 1.

dotyczących w sumie kwoty 129 250 528 EUR wkładu Wspólnoty. Przypadki te były przedmiotem wstępnego dochodzenia administracyjnego lub sądowego.

Warto zaznaczyć, że większość tych spraw (192) zgłosiły cztery państwa członkowskie będące początkowymi beneficjentami Funduszu, a większość z nich stanowiły sprawy dotyczące Grecji (152), obejmujące łączną kwotę 91 653 202 EUR wkładu Wspólnoty, z czego 24 872 456 EUR pozostaje do odzyskania. Przypadki zgłoszone przez władze Irlandii (18) dotyczą łącznej kwoty 21 714 607 EUR, odliczonej przed przedstawieniem Komisji ostatecznych wniosków o dokonanie płatności. Natomiast w 16 przypadkach zgłoszonych przez władze Portugalii, dotyczących łącznie 6 205 143 EUR wkładu Wspólnoty, oraz w 6 przypadkach zgłoszonych przez władze Hiszpanii, obejmujących łączną kwotę 8 668 985 EUR, do odzyskania pozostają odpowiednio kwoty 4 131 494 EUR i 8 378 744 EUR.

Spośród nowych państw członkowskich jedynie Republika Czeska, Estonia, Węgry i Litwa zgłosiły przypadki nieprawidłowości (odpowiednio 6, 2, 1 i 3 przypadki), dotyczące kwot niższych, niż wymienione powyżej. W prawie wszystkich przypadkach odpowiednie kwoty zostały odliczone przed przedstawieniem Komisji wniosków o dokonanie płatności.

Pozostałe państwa członkowskie poinformowały Komisję, że w 2005 r. nie odnotowano nieprawidłowości. Należy jednak zwrócić uwagę państw członkowskich na fakt, że pewna liczba przypadków wykrytych w toku krajowych lub wspólnotowych misji audytowych nie doprowadziła do zgłoszenia zgodnie z odpowiednim rozporządzeniem.

W większości przypadków, które zgłoszono, nieprawidłowości odnoszą się do stosowania zasad zamówień publicznych, zaś w pozostałych przypadkach do zgłoszenia wydatków niekwalifikowanych.

W 2005 r. rozporządzenie (WE) nr 1831/94 zostało zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2168/2005⁵. Zmiany dotyczą: definicji nieprawidłowości, zawartej w art. 1 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 2988/95; definicji podejrzenia nadużycia finansowego; jasnego określenia momentu, kiedy przypadek musi być zgłoszony; definicji „upadłości” oraz wyłączenia obowiązku zgłaszania przypadków upadłości z wyjątkiem niektórych przypadków, mianowicie takich, w których istnieje podejrzenie nadużycia finansowego; przekazywania informacji o przypadkach nieregularności drogą elektroniczną; podwyższenia progu obowiązkowego zgłoszenia z 4 000 EUR do 10 000 EUR; ponownego zdefiniowania celów przy zaakcentowaniu analizy ryzyka.

6. OCENA

Zgodnie z przepisami art. 13 zmienionego rozporządzenia (WE) nr 1164/94 z dnia 16 maja 1994 r., Komisja i państwa członkowskie muszą zagwarantować skuteczność pomocy wspólnotowej w trakcie realizacji projektów współfinansowanych w ramach Funduszu Spójności. Oznacza to konieczność stosowania środków monito-

---

⁵ Dz.U. L 345 z 21.12.2005, str. 15.

rowania i oceny, które mogą pozwolić na dostosowanie projektów zgodnie z wynikami monitorowania i oceny.

Komisja i państwa członkowskie prowadzą, w razie potrzeby we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, ocenę i analizę wszystkich współfinansowanych projektów (11 w 2005 r.).

W trakcie realizacji projektów i po jej zakończeniu Komisja i państwa członkowskie monitorują ich wykonanie, zgodność z celami i skutki ich realizacji. Na poziomie metodologii każdemu wnioskowi o pomoc towarzyszy analiza kosztów i korzyści. Analiza taka musi wykazać, że korzyści socjoekonomiczne osiągnięte śródkresowo są współmierne do zaangażowanych środków finansowych. Komisja poddaje ocenie tę analizę na podstawie zasad określonych w przewodniku po analizie kosztów i korzyści opublikowanym w 2003 r.⁶, stosowanym zarówno przez sponsorów projektu, jak i przez Komisję.

Na tej podstawie Komisja udzieliła w 2005 r. istotnego wsparcia metodologicznego oraz wspomagała państwa członkowskie poprzez działania budowy potencjału, służące poprawie spójności analizy finansowej i ekonomicznej *ex ante* projektów. W związku z tym opracowano specjalne oprogramowanie do tego celu (zwane oprogramowaniem CBA), które po fazie testów jest obecnie w pełni operacyjne. Jego celem jest dostarczenie Komisji, a następnie państwu członkowskiemu – beneficjentom Funduszu, narzędzia mogącego być pomocnym w prowadzeniu analiz kosztów i korzyści w odniesieniu do projektów finansowanych przez Fundusz Spójności.

Ponadto w związku z przeprowadzoną w 2004 r. oceną *ex post* na próbie 200 projektów współfinansowanych z Funduszu Spójności w latach 1993-2002 pojawiła się konieczność wykonania w 2005 r. istotnej pracy: powołano grupę roboczą *ad hoc* w celu ustalenia priorytetów oraz przeformułowania zaleceń niniejszego sprawozdania.

7. INFORMOWANIE I ROZPOWSZECHNIANIE INFORMACJI

W dniu 9 marca Komisja przesłała państwom członkowskim zestaw dokumentów zawierających wytyczne. Celem tych dokumentów było przypomnienie niektórych przepisów rozporządzenia 1164/94 oraz ustanowienie przepisów mających zapewnić przestrzeganie zasady należytego zarządzania finansami: ustaleń dotyczących wypłaty 20 % płatności na rachunek; procedury wdrażania całkowitego lub częściowego zwrotu płatności na rachunek („zasada M+12”); procedury stosowanej na mocy art. C ust. 5 załącznika II do rozporządzenia 1164/94 („zasada M+24”); wytycznych odnoszących się do zmian decyzji dotyczących projektów Funduszu Spójności oraz ustaleń dotyczących przejścia z ISPA do Funduszu Spójności dla odpowiednich państw członkowskich.

W Brukseli w dniach 20 kwietnia i 15 grudnia odbyły się dwa spotkania informacyjne z udziałem 25 państw członkowskich. Podczas pierwszego spotkania

---

⁶ http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/cost/guide02_en.pdf

Komisja przedstawiła działania podjęte w wyniku oceny *ex post* dwustu projektów w ramach Funduszu Spójności, z której wnioski omówiono podczas poprzedniego spotkania w listopadzie 2004 r. Na spotkaniu grudniowym dokonano wymiany praktycznych wzorców dotyczących zgodności z oceną oddziaływania na środowisko.

Po przyjęciu, w dniu 1 kwietnia, rozporządzenia Komisji (WE) nr 621/2004 dotyczącego działań informacyjnych i promocyjnych, Dyrekcja Generalna opublikowała informacje na stronach internetowych Info regio oraz zaktualizowała strony poświęcone Funduszowi Spójności.